

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi pol in velja po pošti za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vinarjev, za četrť leta 2 kroni. V tiskarni sprejemana za celo leto 6 kron, za $\frac{1}{2}$ leta 3 krone, za $\frac{1}{4}$ leta 1 krono 50 vin., ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LV.

V Ljubljani, 18. aprila 1902.

List 16.

MIHAEL*),

po božji milosti in po božjem usmiljenju
knez - škof Lavantinski,

prisednik prestolu Njihove svetosti, velikokrižnik cesarskega-
avstrijskega Fran Josipovega reda, doktor bogoslovja,

*sporoča mnogčastiti duhovščini in vsem vernikom svoje
škofije pozdrav, blagoslov in vse dobro od Boga Očeta
in Boga Sina v edinosti svetega Duha!*

(Dalje.)

Ne dovolj. Prvi petek vsakega me-
seca so posvetili božjemu Srcu, to pa s
pogledom na izredne milosti, ki jih je božji Iz-
veličar delil prav ob teh dnevih blaženi Marjeti
Mariji sem od slovite prikazni dne 16. ju-
nija 1675 in z ozirom na izrecni opominj, ki
ga ji je dal z besedami: Prvi petek vsakega
meseca prejmi sveto obhajilo! Njih sve-
tost papež Leon XIII. so dovolili dne 28. ju-
nija 1889, da se sme prvi petek v mesecu
služiti votivna ali obljubna maša na čast najsvetejšemu Srcu Jezusovemu v tistih cerkvah, v
katerih se opravljajo te dni posebne pobožnosti
v počeščenje božjega Srca Jezusovega.¹⁾ Po od-
loku svete kongregacije za obrede do vseh
škofov katoliškega sveta o razširjenju pobožnosti
do najsvetejšega Srca Jezusovega z dne 21. ju-
nija 1899 želijo sveti oče prav iskreno, da se
močno priporočana in že na mnogih krajih vpe-
ljana vaja, opravljati prvi petek vsakega meseca

¹⁾ Vsak prvi petek v mesecu je dovoljena peta ali tiha
votivna maša v čast presvetemu Srcu in sicer cum gloria.
credo et unica oratione. (Decr. auth. n. 3791, 20. Maji 1890;
n. 3792, 30. Avg. 1892). Le tedaj ni dovoljena, ako je prvi petek
aliquod festum Domini aut duplex primae classis
vel Feria, Vigilia, Octava ex privilegiatis. (Decr.
auth. n. 3712, 28. Junij 1889).

pobožnost na čast najsvetejšemu Srcu, razširja
vedno dalje in da se ob tej priliki javno mo-
lijo litanije, nedavno od njih potrjene,
pa da se ponovi od njih naročena posvetitev.
Ako se ta vaja udomači med krščanskim ljud-
stvom in mu postane nekako navada, povdarjala
se bo ž njo vedno in neprenehoma ona božja
in kraljeva pravica, ki jo je prejel Krist od
Očeta čez ves človeški rod in ki si jo je pri-
dobil s prelivanjem svoje krvi. S to prisego
zvestobe in vdanosti potolažen, on, ki je bogat
usmiljenja in čudežno pripravljen obsipati ljudi z
dobrotami, pozdravi njih hudobijo in jih objame
v ljubezni ne le kot zveste podložnike, temveč
kot predrage prijatelje in otroke.¹⁾

S pogledom na živo priporočilo skupnega
očeta in učenika kristijanov in z ozirom na želje,
izražene mi od pobožnih duhovnikov moje škofije,
bi me zelo veselilo, ko bi se pobožnost prvega
petka v mesecu na čast Srcu Jezusovemu uvedla
po vseh župnijah naše škofije. Pobožnost bi se
opravljala tako, da se pred izpostavljenim pre-
svetim Rešnjim Telesom služi sv. maša, da po-
božni častilci Srca Jezusovega prejmejo pravno
obhajilo, in da molijo litanije Srca Jezusovega,
pa da ponovijo ganljivo posvetitev in še morda
pristavijo nekatere Očenaše in Češčenema-
rije v zadobitev odpustkov, podeljenih za to
pobožnost.

Nadalje je bil ves mesec rožnik odbran za
to, da se vsak dan tega meseca opravljajo po-

¹⁾ Cerkveni ukazni list za Lavantinsko škofijo z dne
15. oktobra 1899. št. XII. odst. 58. str. 165. — P. Franz Hattler
S. J., Das Reich des Herzens Jesu. Zugleich Gedenkschrift an die
am 12. Juni 1899 vollzogene Weihe des Menschengeschlechtes an
das göttliche Herz. Innsbruck, 1900. Str. 103.

sejne molitve in pobožne vaje na čast moljenja vrednemu Srcu Odrešenikovemu. O tem govori zgoraj omenjeni odlok svete kongregacije za obrede tako-le: „Sveti oče sami priporočajo že v mnogih cerkvah vpeljano navado, da se ves mesec junij opravljajo na čast božjemu Srcu javne pobožnosti. Da bi se godilo to s tem večjim veseljem, odpirajo zaklade svete cerkve in dovoljujejo vernim kristijanom 300 dni odpustka, ki ga morejo dobiti tolikokrat, kolikorkrat se vdeležijo teh pobožnih vaj, popolni odpustek pa tistim, ki so te vaje opravili vsaj desetkrat v mesecu“¹⁾.

Ker se je pobožnost do Srca Jezusovega prikupila tako močno, da je postala nagloma vernemu ljudstvu ljuba in draga, kaj čudo, da so se cele države, dežele in občine v zvesti ljubezni posvetile usmiljenja polnemu Srcu Jezusa, kralja kraljev in vladarja vladarjev. Tako je med drugimi južnoamerikanska ljudovlada Kolumbija ali Novagranada dne 12. oktobra 1892 postala po slovesni posvetitvi svojih pokrajin in mest, izvršeni z največjo svečanostjo vsled javnega sklepa posameznih občinskih svetov, srečna in izvoljena dežela božjega Srca Jezusovega. Znamenita posvetitev je vir edinosti in vse druge zaželene sreče. — Tudi okraj Wallis v Švici je dne 22. majnika 1893 ob velikanski udeležbi deželanov priznal vrhovno oblest Srca Jezusovega nad mesti in nad vso deželo s tem, da se mu je javno posvetil. Ob tej slovesnosti so gromeli topovi, neštivilni kresovi so plapolali po gorah, poslopja so bila okrašena z zastavami in s cveticami.

Na god Srca Jezusovega leta 1894 se je posvetila vas Windhorst v Bosni istemu Srcu našega nebeškega kralja; v ta namen je občinski predstojnik in je šest občinskih svetovalec z gorečimi svečami v rokah priznalo pred presvetim Rešnjim Telesom vrhovne pravice božjega Srca do njihovih občin, pa je obljubilo radovoljno podložnost pod njegovo voljo in je izročilo ves okraj za vse čase njegovemu mogočnemu varstvu in njegovi brambi. — In

kakor se je nekedaj Izraelsko ljudstvo posebno in prostovoljno posvetilo kralju Davidu, dasiravno ga je Samuel že bil mazilil za kralja: Glej, mi smo tvoja kost in tvoje meso. Tebi je govoril Gospod: Ti pasi moje ljudstvo Izrael in ti bodi knez čez Izrael (II. Kralj. 5, 1. 2). enako se je posvetila in poklonila najsvetejšemu Srcu Jezusovemu krepko verna Tirolska dežela in je sklenila zavezo z njim leta 1796, in se je v zvezi s tem mogočnim zaveznikom vsekdar zmagovito bojevala za Boga in cerkev, za cesarja in domovino, in je slavno premagovala svoje sovražnike²⁾. V zaveznem mestu Bolzanu je bila nedavno slovesno posvečena nova krasna cerkev na čast Srcu Jezusovemu, dne 21. septembra 1899 pa je bila v Passaierju, rojstnem kraju in bivališču junaka Andreja Hofer, posvečena nova kapela Srca Jezusovega v najvišji navzočnosti Njih Veličanstva našega presvetlega cesarja.

Prebivalci staroslavne Lavantinske škofije so tudi doslej prav marljivo negovali češčenje presvetega Srca Jezusovega. Milosti polna bratovščina Srca Jezusovega je vpeljana večinoma v vseh župnijah in šteje mnogo tisoč in tisoč gorečih udov.³⁾ Ganjenega srca se spominjam srečnega dneva, bilo je 8. julija 1860, ko so me moja, zdaj že davno v božjem miru počivajoča mati peljali k pobožnemu nadžupniku Konjiškemu, Josipu Rozman,⁴⁾ da so me vpisali v prečudno lepo bratovščino Srca Jezusovega. Vsako leto se obhajajo po raznih krajih škoflje tridnevnice, devetdnevnice, in druge izpodbudne pobožnosti v počeščenje najsvetejšega Srca Jezusovega. Kakor sem že poprej gorko priporočil slovesno opravljanje pobožnosti do Srca Jezusovega prvi petek vsakega meseca in vse dni meseca rožnika, tako bi na tem mestu nujno priporočil vsekdar iz srca požrtvovalnim dušnim pastirjem prav slovesno vsakoletno praznovanje ljubeznivega praznika Srca Jezusovega.

¹⁾ P. Franz Hattler S. J., Herz Jesu-Monat, Freiburg im Breisgau, 1894. Str. 344. — P. M. Hausherr S. I. und neubesorgt von P. W. Eberschwiler S. I., Perlenkranz. Ein Herz Jesu Monat aus den Schriften der seligen Margaretha Maria Alacoque. Dülmen, 1897. Str. 451. — Carlo Mola Orator., Die Stimme des Herzens Jesu. Betrachtungen und Gebete zur Verehrung des göttlichen Herzens Jesu besonders für den Monat Juni. Aus dem Italienischen übersetzt. Mit Vorwort von Franz Ser. Hattler, S. I. Innsbruck, 1899. Str. 231.

²⁾ Ein Ehrentag Tirols. Erinnerung an die Herz Jesu-Säcularfeier in Bozen am 1. Juni 1896. (87 strani).

³⁾ Kolikor znano, vpeljana je bratovščina v 143 župnijah; iz 76 župnij se še pogrešajo dotična poročila. 120 župnij je izkazalo 47.602 udov bratovščine Srca Jezusovega in 41.825 udov bratovščine Srca Marijinega.

⁴⁾ Imenovanec je naš rojak, Gorenec iz Šmartina pred Kranjem.

Dne 16. in 20. junija 1875 se je mnogo škofljanov posvetilo božjemu Srcu. Duhovniki so se mu izročili posebno na drugem škofijskem zboru, dne 2. oktobra 1896. Vsa škofija pa se mu je darovala dne 17. junija 1898. Ko so naš srečno in slavno vladajoči papež Leon XIII. z ganljivo okrožnico *Annum sacrum* dne 25. majnika 1899 izročili krščanstvo in vse človeštvo preusmiljenemu Srcu Jezusovemu, kralju, ki ima prirojeno in pridobljeno pravico do človeškega rodu, posvetila se je zopet vsa Lavantinska škofija vsemogočnemu in vsedobremu Srcu na visoki praznik svetih apostolov Petra in Pavla, dne 29. junija 1899; posvetitev se je obnovila po opravljeni tridnevni pobožnosti na god Srca Jezusovega, oziroma sledečo nedeljo leta 1900; kakor so se duhovniki tudi na tretjem škofijskem zboru, dne 7. septembra istega leta 1900, vnovič posvetili in zaobljubili prelubeznivemu Srcu.

V počesčenje in pobožno premišljevanje najsvetejšega Srca so na mnogih krajih pozidali kapele, postavili so altarje, napravili kipe in podobe. Tako sta bila v srcu škofije, v stolni cerkvi v Mariboru postavljena dva umetno izdelana altarja. Prvi, na vzhodni strani južne stranske ladije, je dne 15. decembra 1898 od mene posvečeni in vernikom posebno priljubljeni altar Srca Marijinega; v dolbini njegovega nasadka se nahaja prelepi kip Marije device, ob desnici kip svete matere Ane, ob levici pa kip svete Elizabete, slavljenе deželne grofice Turinjske: vnanjo in notranjo stran altarnih kril krasijo ljubeznjive pridvižne ploskorezbe, ki predstavljajo dogodke iz življenja preblažene device Marije. Velike stroške 7230 kron so poplačali za lepoto hiše božje vneti duhovniki in vrli meščani Mariborski. — Na vzhodni strani severne ladije je bil dne 1. decembra 1898 postavljen altar Srca Jezusovega in dne 26. oktobra 1899 od mene posvečen v navzočnosti mnogočastitih gospodov dekanov škofije, mnogočislanih gospodov zastopnikov slavnih uradov in prav mnogih meščanov. K pobožnosti budilno svetišče je posvečeno blagemu in veselemu spominju šestdesetletnega mašništva in dvajsetletnega papeštva Njih svetosti, kakor tudi spominju zatega vladarskega jubileja Njih veličanstva. Zato je na severni strani altarne mize vdobljena tiara ali papeževa krona s primernim kronogramom; cesarska krona pa je vklesana na enakem mestu altarja, posvečenega Mariji, mogočni varuhinji in zaščitnici naše ljube Avstrije. V dolbini altarnega nasadka stoji kip Srca

Jezusovega, ki predstavlja Izveličarja v blagi, častitljivi podobi, prijazno naklonjenega, in dela prijeten vtis na vsakega, ki ga ogleduje. Krist govori obiskovalcu o ljubezni svojega Srca in ga nepremagljivo vleče nase. Ob desnici se nahaja kip svetega Jožefa, varuha svete katoliške cerkve in Štajarske dežele, ob levici pa kip sv. Franciška Asiškega, mogočnega krstnega patrona Njih veličanstva, našega preljubljenega vladarja. Altar je izdelan v čisti gotiki petnajstega veka in je mojstersko izvršen, zato pa tudi očara vsakega, ki ga ogleduje. Stroške za prelepi altar sem poravnal drage volje jaz sam in sem poleg tega vstanovil k vsakemu teh dveh novih altarjev še sveto mašo za svoje in za vseh moji pastirski skrbi izročeni vernikov izveličanje; za vse to sem veselega srca potrošil osem tisoč kron.

Altarja z vstanovama sem priskrbel zato, ker se mi je zdelo vredno in izveličalno, da na ta način ovekovečim v škofiji redki jubilej presvetlega cesarja; in ker sem hotel povišati in razširjati z izrednimi milostmi oblagodarjeno česčenje najsvetejšega Srca Jezusovega in brezmadežnega srca Marijinega, spominjajoč se tolažilne obljube, ki jo je dal Jezus svoji učenki, blaženi Marjeti Mariji Alakok, da razlije zaklade svojih milostij namreč nad vse, ki častijo podobo njegovega najsvetejšega Srca, in da se tam, kjer izkazujejo taki podobi primerno čast, udeleže vsakovrstnega blagoslova¹⁾. — V starem zakonu je Gospod blagoslovil Obededoma in vso njegovo posest zavoljo skrinje zaveze, ki je stala tri mesece v njegovi hiši. (II. Kralj. 6, 11. 12). Naj torej milosti božjega Srca bogato tekó iz stolne cerkve po vsej širni škofiji in naj se izlivajo v srca vseh škofljanov, pa naj lilejo v vse družine, občine in okraje!

Kako zelo se je pobožnost Srca Jezusovega v sedanji obliki in v sedanjem pomenu priljubila krščansko-katoliškemu ljudstvu, spričujejo mnoge in lepe cerkve, ki so jih v novjšem času pozidali na čast moljenja vrednemu Srcu. Prva kapelica na svetu v čast Srca Jezusovega je bila leta 1688 pozidana in posvečena v samostanu redovnic v Paremlemonialu. Najveličastnejša cerkev Srca Jezusovega bo gotovo cerkev na hribu

¹⁾ Obljube presv. Srca Jezusovega, z raznimi primernimi molitvami. Založilo kat. tisk. društvo v Mariboru. Knjižica je tiskana v 33.000 iztisih in je izšla že v 4. izdaji. — P. Adolf Hesse S. I., Die zwölf Verheissungen des göttlichen Herzens Jesu. (Frei bearbeitet nach dem Holländischen des P. Joseph van der Bensch S. I.). Mainz, 1900. Str. 21. 103.

Montmartre v Parizu, kjer se je začela družba Jezusova, kateri je bilo izročeno prvo razsirjenje hvaljene pobožnosti. To spravno svetišče je hiša božja, ki nadkriljuje vse zgradbe minulih vekov in stane 30 milijonov frankov brez notranje oprave. Sveti oče so dovolili, da se sme v tej cerkvi služiti sveta maša v polnoči, kolikorkrat se zbere v njej obilno število vernikov. Poleg tega je dovoljeno, v tej cerkvi vsak dan že ob dveh zjutraj služiti svete maše¹⁾. Krasno cerkev Srca Jezusovega ima Dunajsko mesto v predmestnem kraju Kaiser-mühlen; potem krasijo take hiše božje mesta Gradec, Sarajevo,²⁾ Ljubljano, Kisek, Lizbono in druga mesta. Kdor bi hotel naštetiti in opisati vse božjemu Srcu Jezusovemu posvečene cerkve, moral bi napisati kupe knjig. Saj ima, kakor pišejo, celo Kitajska država nad šeststo cerkev in kapel Srca Jezusovega. Mnogo takih cerkev stavijo v sedanjem času, n. pr. v Meranu, v Linc-Lustenau, v Maksdorfu pri Gabloncu. — Tudi jaz bi želel, da bi se v moji škofiji pozidala cerkev Srca Jezusovega, preden mi izkopljejo grob. Če je Gospod obljubil kralju Salomonu za novozidani tempelj v Jeruzalemu, da bodo njegove oči in njegovo srce ondi vse dni (III. Kralj. 9, 3), kolikor več mora to veljati o naših cerkvah, posvečenih Srcu Jezusovemu, v katerih kraljuje božji Izveličar s svojim ljubezni plamenečim Srcem, da ljubi in pomiloščuje obiskovalce.

Kakor je stopilo stavbarstvo, enako so stopile tudi druge umetnosti v častno službo Srca Jezusovega: kiparstvo³⁾ in slikarstvo,⁴⁾ pesništvo in glasba⁵⁾, ki govorita posebno na srce, govornišvo in njemu sorodne umetnosti. Čast vse

¹⁾ V spravo za strahovite zločine pariške komune l. 1871 — med drugimi so umorili pariškega nadškofa Darboy — so francoski katoliki sezidali na hribu Montmartre v Parizu krasno cerkev presv. Jezusovega Srca. Po besedah kardinala Guiberta, ki je vložil l. 1875 vogelni kamen, naj bi bila »delo vere, pokore in vrnitve do Boga.« Nalrali so te milijone frankov za zidanje iz vseh pokrajin Francoske. Slovesno so jo posvetili l. 1891 — Oj, da bi mi Slovenci jeli se smiliti sami sebi. V tem usmiljenji sami seboj bi se dvignili na viš in v tem pogledu navzgor bi delali skupno kakor bratje. — Koliko bi tako združeni dosegli lepega na vseh poljih vednosti in umetnije in vere svojimi sicer skromnimi gnotnimi močmi. — Roko na srce: komu pa je usodil mili Stvarnik lepših dušnih in telesnih darov nego uprav nam — v svojo dušno in telesno pozibelj vedno se bojujočim Slovincem — nam!

Dr. P. in Vrednik.

²⁾ Spomenica o posveti prvostolne cerkve Srca Isusova u Sarajevu dne 14. in 15. rujna 1889. Uredio dr. Andrija Jagatić. Troškom kaptola Vrhbosanskoga.

³⁾ Kipovstvo ima 2e vrlo dobre predstave božjega Srca Jezusovega. n. pr. od Müller-ja, od Leopolda Kastner.

slave vrednega Srca oznanjujejo vzorne pridige in krasni nagovori⁶⁾, kakor tudi izvrstne nabožne in molitvene knjige⁷⁾. Gotovo okoli trideset časopisov⁸⁾ in nad tisoč knjig pospešuje veličastno in vzvišeno pobožnost do Srca Jezusovega⁹⁾ Resnično! Kakor so sveti Francišek Serafski po tretjem redu, sv. Dominik po svetem rožnem vencu,

⁴⁾ Slike božjega Srca, ki zadoščujejo vsem terjatvam, so naredili med drugimi Kupelwieser, Ed., pl. Steinle, Fr. Schmalzl, profesor I. Klein. P. Luka Steiner iz Bevrnske šole, Francišek Hellweger († 1880), katerega zalo sliko Srca Jezusovega priporoča avstrijska Leonova družba.

⁵⁾ V proslavo hvalevrednega Srca Jezusovega se je zapelo že mnogo pesmi iz srca. Omenjam le zelo razširjeno zvezno pesem Srca Jezusovega: Herz Jesu-Bundeslied, ki jo je zložil I. Seeber, uglasbil pa Mitterer. (Glej Jos Seeber, Festgruss zur Säcularfeier des Bundes Tirols mit dem göttlichen Herzen Jesu. Bozen, 1896. Str. 46). Slovenski prevod te pesmi se nahaja v že omenjeni knjižici: Obljube presv. Srca Jezusovega, str. 19. — Dostojne pesmi Srca Jezusovega so v cerkvenih pesmaricah za razne škofije. Glej: Cecilija, Cerkvena pesmarica. Izdala družba sv. Mohorja v Celovcu, 1884 Str. 175 nsl. — Venec pobožnih molitev in svetih pesmi. Šesti natis. V Mariboru, 1889. II. del, str. 139—149. — Prav porabna je zbirka »Gesänge zu Ehren des göttlichen Herzens und Namens Jesu und des heiligen Herzens Mariä«, ki jo je izdal I. Singenberger, tiskal Fr. Pustet v Regensburgu. Obilno je število umetnih pesmi, uglasbe novo potrjenih litanij Srca Jezusovega in maš na čast presvetemu Srcu Jezusovemu.

⁶⁾ P. Johannes Polifka, Vorträge über das heiligste Herz Jesu, Münster in Westfalen, 1900. 274 strani¹⁾. — Jakob Hubert Schütz, Herz Jesu. Du Quelle alles Trostes! Einunddreissig Herz Jesu-Predigten. Paderborn, 1901.

⁷⁾ Dr. Josip Stadler, Ljubimo Gospoda našega Jezusa Krista, Sina živega Boga. Poslovenil dr. Anton Jeglič. V Gradcu 1888. — G. M. Hilf, Nachfolge des allerheiligsten Herzens Jesu, in 33 Betrachtungen, Beispielen und frommen Übungen. Mainz, 1876. — Philibert Seeböck O. S. Fr., Das göttliche Herz Jesu, die Liebe und Wonne der heiligen Kirche. Ein Betrachtungs- und Gebetbuch aus den Schriften des P. Croiset S. I. Salzburg, 1891. (536 strani). — Dr. Josef Anton Keller, Hundertfünfzig Erzählungen von dem grossen Nutzen der Verehrung des heiligen Herzens Jesu Mainz, 1899. (XVI in 350 strani). — P. Marcus Prattes C. ss R., Das göttliche Herz, die Schatzkammer gläubiger Seelen. Münster, 1900. (290 strani). — P. A. Modeste S. I., Besuchungen des heiligsten Altarssacramentes, oder Anbetung, Liebe und Sühne dem göttlichen Herzen Jesu Innsbruck. (304 strani).

⁸⁾ Glasnik najsvetejših Src. Izdaja in urejuje Jakob Palir, kapelan v Selnici ob Dravi. Izhaja enkrat na mesec. Letnik I. 1902. — Glasnik presvetoga Srca Isusova. Uregjuje o. Kamilo Zabeo D. I. Tisak i naklada A. Scholza v Zagrebu. Izhaja enkrat na mesec. Letnik XI. 1902. — Der Sendbote des göttlichen Herzens Jesu. Monatsschrift. herausgegeben von Priestern der Gesellschaft Jesu. Innsbruck, 1902. Jahrg. XXXVIII.

⁹⁾ Iz bogatega slovstva se naj omenijo posebno dela blažene Marjete Marije Alakok in njenih dveh izpovednikov, namreč: I. Croiset S. I., La devotion au Sacré-Coeur de N. S. Jésus-Christ. Dijon, 1889, prevedena v razne jezike; in P. I. de Gallifet, De cultu sacrosancti Cordis Dei ac Domini nostri Iesu Christi in variis christianis orbis provinciis iam propagato. Romae, 1726.

sveti Ignacij Lojolan po svojih duhovnih vajah rešili in še vedno rešujejo nešteto množico neumrljivih duš, enako je rešila in rešuje blažena Marjeta Marija Alakok po pobožnosti Srca Jezusovega brez števila kristijanov.

(Dalje pride.)

Pravljica o Dizmu, desnem razbojniku.

I.

Noč je bila črna, ni bilo zvezdice na nebu. V puščavi Sur med Arabijo in Egiptom je razgrajal grozen vihar, bati se je bilo, da kar odnese kočico, ki je daleč od ljudskih bivališč samovala v pusti planjavi. V tej hišici je bivala postarna ženica z nagrbančenim osornim obrazom ter se grela ob ognjišču, pogledovala na zibelko, v kateri je bilo bolno dete. Pa kdo prihaja v tem groznem viharju z lučjo proti koči, v viharju, ki je strašna celo za divjo zver?

Prišli so do bivališča. „Odprite, za božjo voljo, odprite! Prenočite mojega soproga in moje dete!“

Tako se je glasilo milo iz ust utrujene mlade žene, ki je bila sicer jako preprosto oblečena, ali videti vendar le čudovito mila in veličastna. Taki morajo pač biti angelji, ako pridejo v človeški podobi na zemljo.

„Bodite kdor koli,“ odgovori starka, ne da bi se dala kaj motiti, „idite dalje; ta hiša ni gostilna.“

„V imenu Boga Abrahamovega, Izakovega in Jakobovega, odprite nam!“ se zvonko razlegne prejšnji glas.

deutsch von Fr. Hattler S. I. Innsbruck, 1884. — Iz novejšega in najnovejšega časa so omeniti: H. Nix S. I., *Notiones theologicae de cultu ss. Cordis. Aug. Vind.*, 1886. — Dr. Pörtzgen, *Das Herz des Gottmenschen im Weltplane. Für Freund und Feind. Trier*, 1890. (296 strani). — H. Venturi S. I., *Kurze Geschichte der Andacht zum heiligsten Herzen Jesu und die vorzüglichsten Übungen dieser Andacht. Dülmen*, 1898. — Martin Hagen S. I., *Das Herz Jesu, die Gnadensonne an der Wende des Jahrhunderts. Kevelaer*, 1899. (167 strani). — V letih 1899 in 1900 je izšla v Parizu knjiga v petih delih z naslovom: *Le regne du Coeur de Jésus ou la doctrine complète de la bienheureuse Marguerite-Marie sur la dévotion au Sacré-Coeur par un prêtre, oblat de Marie immaculée, chapelain de Montmartre*. Kraljestvo Srca Jezusovega ali popoln pouk blažene Marjete Marije o pobožnosti Srca Jezusovega. Od duhovnika, oblata brezmadežnega spočetja Marijinega, kapelana na Montmartru. Prvi del šteje 363, drugi 596, tretji 655, četrti 567 in peti 716 strani.

Sedaj je vstala starka: „Gorje potniku, ki stopi tu noter!“ Tako je govorila, ko je odpirala vrata. Vender jo pogled na veličastno ženo presune tako, da za korak stopi nazaj. Pred njo je, dasi tega ne ve, sveta družina, bežeča v Egipt. Mileje govori: „Ko vas vlishujem, pah-njeni ste ob enem v pogubo; žena sem razupitega roparja, ako se on vrne, ne uidete smrti.“

Med tem je odprla vrata. Jožef, privezavši osla, stopi v kočjo z Marijo in božjim detetom. Gospodinja vrže nekoliko suhljadi na ogenj, ki vzplapola v tako ljubkem plamenu, da je borna kočja naenkrat nekako čudovito razsvetljena. Dete v zibelji, pozabivši svoje trpljenje, se smehlja Jezuščeku.

„Ne vem, od kod ste“, pravi na to starka. „ali od kar ste pod našo streho, dobro mi je nekako pri srcu, in moj deček je z menoj srečen.“

II.

Zunaj je tema postala še bolj črna in vihar ni nehal besneti. Pa čuj, zopet se trka. „Žena, odpri, hitro odpreti!“ Tako kriči zapovedujoč osoren moški glas. Prestrašena se klicana zgane. „Bog pomagaj! To je moj mož. Kam naj vas skrijem?“ Med tem vstane Marija, da jej Jezusa ter gre roparju odpret. Ropar vstopi dežja premočen ter z naropaninami obložen. Zagledavši Marijo jezno pogleda svojo ženo, kakor bi hotel reči: Od kod pa ti nepovabljeni gostje?

„Ubogi popotniki!“ razlaga mu žena, „ktere je ujel vihar. Sprejela sem jih ter mislim, da nam prinesejo srečo.“

Ropar se ostro ozira na tujce. Pa glej čudno premembo! Z brado zaraščen obraz se jame prijazno smeјati. Zapre vrata ter odgovori: „Bodite pozdravljeni!“ Rop vrže v kot, sleče mokro obleko ter pravi: „Žena, ali nimaš nič jedila?“ — „Še je nekoliko kruha, sadja in pa četrt srne,“ odvrne roparjeva žena, vstane ter hoče Mariji podati Jezusa, da bi prinesla te reči.

„Ne!“ pravi Marija, „pusti, da to jaz storim.“

Vsi so jedli. Samo roparjeva žena je ostala z Jezusom pri zibeli svojega sina. Ali to jej ni delo bitko, kajti srce jej je veselja poskakovalo; tako srečna še ni bila nikoli.

Po večerji se vsede ropar zopet k ognju. Obraz se mu potemni, ko pogleda od svojega sina na Jezusa, „Oh“, pravi Jožefu, „ko bi bil moj sin tak, kakoršen je vaju!“

„Bolan je tedaj!“ odvrne Marijin soprog, opazivši na dečku grdihi ran.

Oče vzdihne: „Bolan, da! Strašno bolezen, — gobe ima.“

To rekši dolgo molči on in drugi. Slednjič pa zajoka roparjeva žena: „Bog kaznuje nad otrokom starišev grehe!“

Ropar pogleda ženo, ali ne srdito, marveč kaže kesanje in strah.

„Bog rad sprejme skesanega grešnika ter spremeni njegove solze v veselje“, tolaži Marija. Vzemši zopet Jezusa v naročje, pravi: „Kmalu napoči dan. Dajte mi nekoliko vode, da umijem dete, potlej pa odrinemo.“

„Oh, ne še!“ odvrne ropar.

„Dolgo pot imamo,“ kaže Jožef.

„Kam greste?“

„Nesrečni pregnanci smo, ki gremo v Egipt, da si dobimo novo domovino; toda vrnemo se.“

Jožef in ropar gresta iz koč. Ljubek vetrič jima pihlja nasproti; oblaki se izgublajo v daljavi, vse je vnovič poživljeno.

„Koplji svojega sina v vodi, s katero sem jaz umila svoje dete!“ pravi Marija, objame staro ženo ter odide z Jožefom.

III.

Ropar in žena gledata za odhajajočimi, dokler jih le moreta videti.

Ko pa jima izginejo izpred očíj, vzdihujeta kakor bi bila izgubila za vselej kacega drazega izmed družine. Žena zajoka. „Pridi!“ pravi gohovemu dečku. „pridi, Dizma, kopati te hočem v vodi, s katero je tujka umila svoje prelepo dete!“

„Pa čemu to? pravi oče z ramami majaje. Mati tega ne čuje.“

A komaj se deček dotakne vode, je že zdrav.

Za 30 let je blaženo umrl ta Dizma, to sedanje dete Dizma, z Jezusom vred na križu.

Imenujemo ga — desnega razbojnika.

Po „Američanskem Slovenci.“

Troje zrcal.

Mlada deklica, gojenka v zavodu, piše svoji materi in jo prosi, naj ji pošlje zrcalo. Kmalu dobi deklica od matere pismo. V njem ji piše mati, da rada vstreže njenej želji, ter da ji hoče mesto enega zrcala poslati

troje zrcal. Vsa vesela tega pisma, pričakovala je deklica nestrpnost poslanih reči. Prišel je zaželeni dan, ko ji pismonoša prinese mali zaboj.

Najprej here pismo, ki je prišlo ob enem z zabojem. V tem pismu so bila popisana zrcala, kakšna da bodo. Prvo zrcalo ji pokaže, kakšna je deklica sedaj; drugo, kakšna da bode enkrat, tretje pa, kakšna da naj bode sedaj. Radovedna deklica takoj odpre zaboj in bilo je v njem zrcalo, v katerem se je videla, kakšna je sedaj. Zadovoljna z njim ga položi na mizo. Zdaj pride drugo zrcalo na vrsto, bilo je vse povito v slamo. Takoj jo odstrani — in kaj zagleda? Bila je mrtvaška glava. To je bilo tedaj zrcalo, v katerem se je videla, kakšna da bode enkrat. Še eden zavitek je bil v zaboj. V tem je moralo biti zrcalo, katere bi ji pokazalo, kakšna naj bode sedaj. Še z večjo radovednostjo in hitrostjo odreže zavitek. Bila je pa v njem lepa podoba Matere Božje. To je bilo torej tretje zrcalo. — Za tak pomemben dar prav posebno materi hvališna hči si v svoje bivališče postavi vse te tri podobice. Rade so ji to dovolile samostanske prednice, ko je povedala: kako da je misli uvrstiti drugo za drugo. Prvo mesto je torej dobila vzgled vseh naših čednosti mati Marija; drugo, prav pravo zrcalo; a modro premišljujoč se je hodila pogosto gledat deklica v to zrcalo in se prepričavati: Tako usodno gineva skoraj mesec za mesecem lep obraz; na zadnje mesto je prišla mrtvaška glava, tiho a umevno pridigujoč: „Memento mori — spominjaj se smrti.“ — Najzanimiveje pa je to bilo, da je dan za dnem prihajalo toliko gledalek teh treh podob in da so se hvalile čč. matere — kako zelo jim je delo olajšalo to troje zrcal,

Gospica M. R.

Česa pogrešamo pri moderni vzgoji?

Koliko imamo vender dandanes šol — nižjih, srednjih, visokih —, koliko učiteljev, izgojiteljev, in vender je časih življenje mladine tako mrlotno, žalostno in nesrečno . . . Nečesa velikokrat pogrešamo pri vzgojiteljih moderne dobe; pogostokrat zastoj iščemo onega, kar bi morali vcepiti mladini v srce, pogrešamo — pravega krščanskega duha.

Kak pa mora biti duh, ki naj prešinja stariše in vse odgojitelje, če hočejo, da se jim delo posreči?

Pedagogičnih pravil imamo dandanes v izobilju. Kdo naj se jih vseh nauči, kdo naj jih obdrži v spominju, kdo naj za vsak slučaj najde pravo? Koliko jih je, ki se morajo pečati z odgojo otrok, pa še šolskega praga niso prestopili! Koliko zopet, ki so leta in leta posedevali po šolskih klopek, in vender ne umejo vzgojevalnih pravil.

Starišem in vsem drugim vzgojevateljem mora biti v prvi vrsti na tem, da vzbude v

otrokih in gojencih živo vero na Boga in Jezusa Krista. Zanetiti morajo v njih srcih tudi gorko ljubezen na Onega, v katerega verujejo, saj je on sam vreden brezmejne ljubezni. Noben vzgojitelj ne bi smel nikdar prezreti, da mora posebno na to paziti, naj privede svoje gojence do tega, da prostovoljno uklonijo svojo voljo volji onega, katerega ljubijo, da edino le iz ljubezni do Izveličarja delajo dobro, a se varujejo slabega. Vcepiti jim mora že v mladosti nekaj svet ponos in dolžno spoštovanje do cerkve in države, da tako kot udje neveste Kristove in člani človeške družbe nikdar ne žalijo Očeta in Sina, nego ga časte in proslavljajo z vsem svojim delovanjem in nehanjem.

In kaj je tudi bolj ganljivega kakor videti mater — z otrokom v naročaju, ki kleči pred altarjem! Če je mati sama navdušena za nebeskega Očeta in Jezusa, če mati sama iskreno želi živeti le Očetu in Jezusu Kristu, če je mati sama pripravljena vse pretrpeti in storiti le iz ljubezni do Očeta in Jezusa Krista, ali mar ne bode tudi svojemu otroku privoščila te rajske sreče? Ali mar ne bode taka mati skrbela za to, da tudi v srcu njenega ljubljence vzkipi želja po Bogu; ali mar ne bode skušala vcepiti svojemu otroku prave stanovitosti in goreče ljubezni do Krista, da tako vse rad stori ali vse rad opusti radi svojega Izveličarja?

Gotovo! In kar stori dobra krščanska mati, to stori tudi vsak drug dober vzgojitelj, če pravo versko mišljenje preveva njegovo življenje. Dokler se pa temu ustavlja, tako dolgo pa tudi ne moremo pričakovati, da bi dobili iz njegovih rok pravih, dobrih, krščanskih gojencev.

Kdor nima pravega krščanskega duha, ta ne more le samo pravega namena doseči, nego tudi nima prave moči za svoj posel.

Tak duh toraj bi moral prevevati vse vzgojitelje in prijatelje naše mladine. Dokler se to ne zgodi, dotlej zastoj pričakujemo boljših mož, jeklenih značajev, ki so v ponos naroda in v slavo Bogu. Modrost mesa se mora umakniti modrosti duha.

„Zakaj modrost mesa je smrt, modrost duha pa je življenje in mir.“ (Rom. 8, 6.)

F. S. V.

Povratki v katoliško cerkev.

V New-Yorku v cerkvi sv. Frančiška Salezijskega je sprejel o. O'Conner 40 protestantov v katoliško cerkev. Med njimi so bili profesorji,

pisatelji, časnikarji, umetniki in nekaj protestantskih pastorjev. Najnovejša statistika kaže, da se je v pretečenem letu vrnilo v tem mestu 900 oseb v katoliško cerkev. Bile so to same častivredne in blage osebe, o katerih se je izrazil protestantski govornik: „Dobri nas zapuščajo in postanejo katoliki; slabi pridejo k nam in postanejo protestantje.“*)

L. P.

Duhovne vaje v ljubljanski škofiji l 1901.

Leta 1901. se je obhajalo po vsem katoliškem svetu redno sveto leto. V pastirskem listu, s katerim so je vernikom naznanili naš presvetli knežskof dr. Anton Bonaventura Jeglič, pravijo: „Glejte, sedaj je milosti poln čas, sedaj je dan zveličanja! Ne zaprimo torej svojih vrat blagoslovu svetega leta, nego odprimo vrata svoje dobre volje pokori in sreobrnjenju, razširimo roke za molitev, da razlije nebo obilnost blagoslova sv. leta na nas. Odprimo svoja srca, svoje hiše, svojo domovino!“ — Vrata naša dobre volje pa se pač nikdar bolj ne odpirajo pokori in spreobrnjenju, nego v milosti polnem času sv. misijona in duhovnih vaj. Sv. misijon se je po knežškofovi želji obhajal zadnja leta po vseh župnijah ljubljanske škofije; omogočili so to zlasti čč. očetje frančiškani, ki so se pridružili dosedanjim priljubljenim slovenskim misijonarjem, jezuitom in lazaristom. Hvalevredno pa se množi tudi število duhovnih vaj v naši škofiji, ki so namenjene posameznim stanovom in imajo za posamezne vernike večkrat še večji uspeh, kot misijoni.

Naj ohrani „Danica“ kratek pregled duhovnih vaj, ki so se obhajale v ljubljanski škofiji l. 1901, in s katerimi se je naše ljudstvo pripravljalo za prejem milosti sv. leta.

Kakor se šolska mladina po naših gimnazijah, realki, moškem in ženskem učiteljski učilnici zadnja leta raduje dobrot duhovnih vaj tako ima tudi ženska mladina po samostanskih šolah že več let svoje eksercicije. V ljubljanskem in škofjeloškem uršulinskem samostanu jih vodijo navadno čč. očetje iz družbe Jezusove.

Redovniki in redovnice vseh duhovnih redov imajo vsako leto, kakor zahtevajo njih redovna pravila, tridnevne ali osemndnevne duhovne vaje, ki čudovito poživijo pravo vneto za vzvišeni redovni poklic.

Najvažnejše so pač duhovne vaje za duhovski in učiteljski stan. Duhovnik in učitelj v samoti prevdarjata temeljne, najbolj resne nauke sv. vere; pri tem duhovniku toliko jasneje stopi pred oči imenitnost njegovega stanu, ki mu nalaga, da oskrbuje in vodi neumrjoče duše v nebesa, učitelju pa se poživi zavest, da vzgaja otroke, ki so podoba božja.

*) »Danica« je že znomovala sodbo ljubljanskega knežskofa Krizostoma, ki so bili navajeni trditi: »Nikdo ne postane iz prepričanja protestant.«

Velike ali navadne duhovne vaje za svetno duhovščino so se vršile v Ljubljani v alojzijevisču od 19. do 23. avgusta. Vdeleževalo se jih je 84 duhovnikov z dežele in 15 iz Ljubljane. Skupaj jih je bilo torej 99 in uprav stoji je bil presvetli knežškof dr. Anton Bonaventura Jeglič sam. Vodil jih je vč. o. Jurij Daxenbichler D. J. — Vrh tega so v l. 1901 č. očetje jezuiti priredili večkrat zasebne duhovne vaje v svojem domu v Ljubljani (na Elizabetni cesti); take zasebne duhovne vaje so bile od 5. do 9. avgusta (vdeležencev 12), od 9. do 13. septembra (vdeležencev 15), od 23. do 27. septembra in še sicer. Število udeležencev pri vseh zasebnih duhovnih vajah pri č. oo. jezuitih je bilo okoli 50.

Za učiteljice so se vršile duhovne vaje pri č. gg. ljubljanskih ursulinkah pod vodstvom vč. o. Fr. Zehengruber D. J. od 1. do 5. septembra. Navzočih je bilo 61 učiteljic in nekaj drugih gospa in gospodičen. Domači milostni knežškof je v tem času birmoval po Dolenskem; zato ni prišel k sklepu duhovnih vaj. Vdeleženke so se kakor verne hčerke Jezusove cerkve višjemu pastirju telegrafično poklonile. V lepih besedah jim je prevzvišeni vladika odgovoril in jim podelil svoj višjepastirski blagoslov.

Ako konečno še omenjamo, da se tudi udje Marijinih družeb po nekaterih krajih imeli svoje duhovne vaje, in da so posamezni slovenski akademiki, člani akademičnega društva „Danica“, ki so vsi tudi člani vsenčiliščne Marijine kongregacije, pri ljubljanskih č. oo. jezuitih napravili duhovne vaje, podali smo v glavnih obrisih slike duhovnih vaj na Kranjskem l. 1901.

Slovenci so torej poslušno svojemu višjemu pastirju odprli vrata dobre volje pokori in spreobrnjenju. Bog pa tej hvalevredni vnemi v vrnitev brezdvombeno blagoslovi njihova srca, njihove hiše, njih domovino.

I. Bratovške zadeve molitvenega apostolstva.

a) Glavni namen za mesec aprilj 1902:

Duh molitve.

b) Posebni nameni:

19.) **Sv. Leon IX.** Krščanski duh v slovenskih mestih. Čislanje duhovskega stanu v Slovencih.

20.) **Varstvo sv. Jožefa.** Slovenski očetje. Jezus, Marija in Jožef — naša tolažba v zadnji uri. Posvečevanje nedelj in praznikov.

21.) **Sv. Anzelem.** Slovenska mladina v zavodih. Pogum v izkušnjavih zoper sv. čistost.

22.) **Sv. Soter in Kaj.** Vsesplošni verski prosep med Slovenci. Napredek slovenskega slovstva. Odvrnitev pohujšanja.

*) Ni ničesa zamujenega. »Danica« želi biti zakladnica domače cerkvene zgodovine. Zato raje počaka; da le pride do zanesljivih dat. — Samoumevno Vam boče zelo hvaležno naše bralstvo, če o poljubnem času poveste tudi kaj o svojem letošnjem domačem svetkovanju.

Vredništvo.

23.) **Sv. Adalbert.** Versko prepričanje voditeljev slovenskega ljudstva. Naročniki in čitatelji katoliških časopisov.

24.) **Sv. Jurij.** Slovenski posli. Slovenske župnije, kojim je patron sv. Jurij. Obiskovanje in češčenje presv. Rešnjega Telesa.

25.) **Sv. Marko.** Pazno poslušanje sv. evangelija in besede božje. Duh svete zbranosti pri procesiji sv. Marka.

S

Raznoterosti.

Sredstva proti izkušnjavam. Znano je, kako strogo je živel sv. Hijeronim, a kljub temu je imel mnogo prestati pred izkušnjavami. Pregarjal jih je s tem, da je premišljeval svete reči. „Večkrat“, pripoveduje, „sem se vrgel k nogam Jezusovim in sem jih v duhu močil s solzami, mnogokrat sem noč in dan prosil usmiljenja in se trkal z rokami na prsi, dokler ni Bog pomiril viharja. Mnogokrat sem se sramoval svoje celice, kakor da bi ta vedela za moje slabosti. Šel sem v temne doline ali sem se zatekel k ostrim skalam, da sem tamkaj molil. Potem pa, ko je prišel mir v moje srce, zdelo se mi je, kakor da bi z angeljskimi kori prepeval Bogu hvale.

Kapelan A. Merkun

Škofijska kronika.

Kard. Missia si je nakopal smrtno bolezen po zanesljivih podatkih že l. 1891 ali 1892 v Ljubljani. Ob hudem vetru pri šenklaški procesiji vstajenja si je namreč udobil usodno trganje po prsih. Zanimarjena ta bolest se mu je menda vlegla niže doli do srca. Od tod srčna bolezen in smrt. — Nektere v vse časnike, torej tudi v „Danico“, prešle nepopolne ali napačne date o + pa popravljamo po brezdvombeno pravih poročilih „Ljublj. škof. lista 1902, št. III.“ Knežškof Otokar ga je imenoval prefektom v deškem semenišči. L. 1866 ga je pozval do sebe kot tajnika in kapelana. V isti lastnosti je služil po Otokarjevi zgodnji smrti, 12. apr. 1867, tudi njegovemu nasledniku dr. Ivanu K. Zwerger, od 10. nov. 1867 do 1. okt. 1871, ko ga je le-ta imenoval svojim kancelarjem in konz. svetnikom. To je bil dobrih 13 let. To dobo je bil imenovan papežev častni komornik in 23. apr. 1879 kanonik sekovskemu stolnemu kapitelju v Gradci.

Duhovniške spremembe v ljubljanski škofiji. Kn. šk. duhovnim svetnikom je bil imenovan vč. g. Mihael Sajè, župnik v Štangi. — Župnija Sodražica je bila podeljena vč. g. Ivanu Čebašek, župniku v Črnem Vrhu nad Polhovim Gradcem.

Po „Ljubljanskem škof. listu“ 26. marcija 1902, št. III.

Popravek.

Daničnemu sostavčeku »Književnost« v št. 15 naj bi bila podtiskana šifra » — p — «